

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“  
ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ  
Катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“

## СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Тотка Монова

за дисертационния труд на **Ива Георгиева Симеонова (Неделчева)**

### ХИПЕРБЕЛЕТРИСТИКА – МИНАЛО, НАСТОЯЩЕ И БЪДЕЩЕ НА СТОРИТЕЛИНГА ЧРЕЗ ХИПЕРТЕКСТ

за присъждане на образователна и научна степен „**доктор**“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Прескомуникация)

#### Техническа характеристика

На вниманието ни е представен дисертационен труд в обем от **320 страници**, от които **225 страници основен текст**, 16 страници библиография, 3 обширни приложения. Текстът е структуриран в увод, четири глави с общо 10 параграфа, заключение, приноси, приложения, съдържащи регистрационните карти за изследването и библиография. Изложението на текста е добре структурирано, основните изводи са представени в 16 цветни фигури, изпълнени са стандартните изисквания, необходими за представянето на едно научно-теоретично изследване.

#### Информационно осигуряване. Библиография

Ива Симеонова основава своя дисертационен труд върху редица представителни за обекта на изследване научни публикации. В библиографията са включени **340 заглавия** на български, руски и английски автори, като **306 от тях са на латиница**, а

**34 на кирилица.** Докторантката прави добри логически връзки между класически автори като Маршал Маклуън и Владимир Проп и съвременни изследователи на модерни комуникационни модели и практики като Ричард Стоун, Кен Харпър, Жанет Мъри, Марк Каваца, Джей Болтър, Еспен Аарсет и др. Добре представени са българските автори, работещи по темата. Впечатлява много доброто познаване на англоезичната научна литература по разработваната тема, резултат от придобитата от Ива Симеонова магистърска степен в Нюйоркския технологичен институт (2009- 2011), както и на шестмесечната ѝ специализация като Фулбрайтов стипендиант в Pratt Institute, Ню Йорк (август 2018 – февруари 2019). Представеният аналитичен обзор на научната литература по темата **на показва високо ниво на научна компетентност на автора.**

### **Актуалност и значимост на разработвания проблем. Аналитична характеристика на съдържанието**

Научните търсения и изследвания в областта на жанровите форми в онлайн медиите се активизират след 1998 г., когато все повече са налага употребата на термина „кибержанр”. Особеностите на дигиталния жанр (интернет жанр) се определят и обективно подчиняват на спецификите на електронната среда, която ги поражда. В този смисъл предложеният на вниманието ни дисертационен труд **е изключително актуален. Той е провокативен, интересен, богат на информация и изводи.** Самото формулиране на темата и прецизното очертаване на изследователското поле сами по себе си дават основание да посочим приносния характер на труда.

Интернет комуникациите, новите медии обективно налагат най-различни по вид промени в традиционните медии – както в информационната им политика и отношенията им с различни и специфични публики, така и в жанровата система като цяло и в конкретните текстови форми. Новите медии хомогенизират времето и пространството, разрушават класическия хронотоп (по определенията на М.Бахтин) в текста. Без съмнение **те модифицират структурата** на класическите жанрови форми, което обективно води до изпълняването на нови, специфични функции. Новите медии вече имат завършен професионален облик и **в този смисъл се нуждаят от съответното теоретично осмисляне.** Писането на истории с линкове, което по същество изследва в своя дисертационен труд Ива Симеонова, постепенно се обособява като нов дял в изучаването на масовата комуникация, въвеждайки понятия като **хипертекст, хипербелетристика, сторителинг.** Същевременно сторителингът е част от един

сравнително нов дял в областта на масовата комуникация, назован обобщено **рефлексивна комуникация** или рефлексивен журнализъм, които имат специфично влияние върху съвременния реципиент и все по-категорично го превръщат в активен участник в модерните комуникационни процеси. Съвременният американски автор Доналд Шьон въвежда ключовия термин „рефлексия в действието”, като неговият смисъл е да подпомага висококвалифицирани специалисти да обективират своето „мълчаливо знание”, родено в опита. Рефлексията в действието протича без прекъсване на жизнения процес на действие – обикновено в **интерактивен режим**. „ Докато аз не разбера и приема вашата познавателна гледна точка, аз не мога да ви опиша моята собствена”, подчертава Д. Шьон. Сторителингът предшества тези процеси и в този смисъл е важно да се познава неговият генезис. Логично докторантката започва изследването си именно от зараждането на тези процеси, анализира богатата емпирика от настоящето и всичко това ѝ дава основания да формулира прогнози за бъдещото развитие на специфични дискурси в онлайн комуникацията.

Изследването на тези, по същество комуникационни феномени, влиянието на технологиите върху структурата, характера и съдържанието на текста, както и бъдещето на т.нар. хипербелетристика с нейните възможности във и извън класическата журналистиката е **същинският обект на изследване** в дисертационния труд на Ива Симеонова. Той представя интересни и доста провокативни тези, илюстрирани с **богат емпиричен материал**, включващ **наблюдения за последните десет години**, който позволява по един категоричен начин да се формулират изводи, да се правят обобщения и прогнози. **Предмет** на изследването са „похватите, които се използват в съвременната онлайн художествена литература и влиянието им върху трансформирането на интерактивната проза като метод за създаване на уеб новинарски съдържания”.

Дисертационният труд си поставя за своя **основна цел** да изследва „основните принципи на дигиталната медийна комуникация и да анализира технологичните решения, които се използват при създаването и разпространението на качествено уеб съдържание с висока художествена или журналистическа стойност”. Докторантката си поставя и амбициозната задача да предложи хипотеза за бъдещето на „хипертекстовото приложение в развитието на новите комуникационни форми и формати”.

**Дисертационният труд постига основните цели и научни задачи, които си поставя.**

## Оценка на автореферата

Авторефератът е с обем 66 страници, към които е добавена и пълната библиография, включена в дисертацията, и отразява точно съдържанието на оригиналния труд.

Приемам **научните приноси**, посочени от Ива Симеонова в дисертационния труд и в автореферата. Специално искам да отбележа като съществен принос въвеждането и обосноваването на термина „историране“ за означаване и превод на български език на понятието „сторителинг“, както и разграничаването му от художествения и медиен разказ. Освен това в текста са представени много интересни и провокативни тези, илюстрирани с **вещо подбран емпиричен материал**, които позволяват от една страна категоричност по отношение на формулираните изводи, обобщения и прогнози, а от друга отварят поле за едни бъдещи широки дискусии между практики и журналисти, между медийни експерти и изследователи и учени от различни хуманитарни направления.

## Публикации по темата

Докторантката Ива Стоянова представя списък с **3 публикации** в специализирани научни издания, **пряко свързани с темата на дисертационния труд**, като две от тях са на английски език, и **4 доклада** по темата на дисертацията от научни конференции, два от които на английски език.

## Заклучение

Като имам предвид научноизследователските качества на предложението дисертационен труд – **научната компетентност на автора, отличното познаване на проблемите на съвременната медийна среда, способността да разчита и анализира различни по вид медийни проучвания, формулираните интересни (и дискуссионни!) изводи и обобщения** – убедено предлагам на уважащото научно жури да присъди на докторантката **Ива Георгиева Симеонова (Неделчева)** образователната и научна степен „доктор“ за представената дисертация на тема: **„Хипербелетристика – минало, настояще и бъдеще на сторителинга чрез хипертекст“**.

София, 24 февруари 2020

РЕЦЕНЗЕНТ:  
/проф. д-р Тотка Монова/

